

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

«31» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«31» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

«31» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «**ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ**»

ступінь вищої освіти – **перший (бакалаврський)**

галузь знань – **06 «Журналістика»**

спеціальність – **061 «Журналістика»**

освітньо-професійна програма – **Правова журналістика**

кафедра інформаційної та соціокультурної діяльності

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	3	6	42	28	4	6	40	120	6
Заочна	3	6	8	4	-	-	108	120	6

31.08.2023

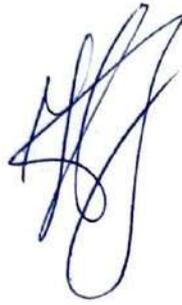
Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 06 «Журналістика» спеціальності 061 «Журналістика», затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол № 9 від 26.05.2021 р.

Робочу програму розробила кандидат наук із соціальних комунікацій Людмила КОМІНЯРСЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Завідувач кафедри
кандидат історичних наук, доцент

Ірина НЕДОШИТКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 061 Журналістика, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності,
кандидат наук
із соціальних комунікацій

Людмила КОМІНЯРСЬКА

Гарант ОПІ,
кандидат наук
із соціальних комунікацій

Людмила КОМІНЯРСЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»

Дисципліна «Журналістська майстерність»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 06 «Журналістика»	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність: 061 «Журналістика»	Рік підготовки: Денна – 3 Заочна – 3 Семестр: Денна – 6 Заочна – 6
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма: «Правова журналістика»	Лекції: Денна – 42 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 28 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 120	Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)	Самостійна робота: Денна – 40 год. Заочна – 108 год. Тренінг, КПЗ: Денна – 6 год. Індивідуальна робота – 4 год.
Тижневих годин – 8 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Курс «Журналістська майстерність» є обов'язковою дисципліною професійної підготовки журналістів кваліфікаційного рівня «бакалавр», призначений для вивчення специфіки роботи журналіста у різних видах мас-медіа.

«Журналістська майстерність» – творча навчальна дисципліна, яка передбачає поглиблене вивчення журналістських жанрів та форм, опанування методики підготовки матеріалів у друкованих ЗМІ, на радіо і телебаченні з дотриманням журналістських стандартів, що базуються на принципах правдивості, неупередженості, збалансованості, доцільності, деонтології та ґрунтуються на достовірності та аргументованості відповідно до традицій української і світової журналістики.

Метою навчальної дисципліни «Журналістська майстерність» є підготовка студента, який опановує журналістський фах до практичної діяльності, допомога в тому, аби набути знання з основ журналістської майстерності, виробити вміння писати ефективні та дієві журналістські матеріали, оперативно і фахово відбирати факти для майбутніх публікацій та будувати систему аргументації, оцінювати та виокремлювати деталі, знати стадії пізнавальної діяльності та стадії створення тексту, його композиційні та архітектонічні особливості, знати принципи роботи з технічними засобами.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформулювати ґрунтовні теоретичні знання з журналістського фаху;
- розкрити специфіку дисципліни в системі інших дисциплін ВНЗ;
- порівняти та уніфікувати знання з журналістського фаху у площині співпраці з іншими ВНЗ;
 - вивчити та узагальнити досвід журналістської діяльності у редакціях періодичних видань, на телебаченні, у новітніх онлайн-проектах;
 - осилити основні механізми журналістської творчості;
 - зрозуміти основні критерії творчості та форми творчої діяльності;
 - вивчити основні етапи творчого процесу під час роботи над журналістським матеріалом;
 - осилити основні вимоги до факту, аргументу та авторської оцінки у журналістському матеріалі
 - вивчити жанрологію у журналістиці;
 - знати правила фото- та відеознімання журналістського матеріалу,
 - проаналізувати та визначити особливості правового/правоохоронного/правозахисного тексту;
 - розглянути загальні та специфічні правила, методи й техніки написання текстів на правову/правоохоронну/правозахисну тематику;
 - виробити уважне і критичне ставлення до власного мовлення і суспільної мовної практики на правову тематику;

- залучити студентів до творчої роботи і сприяти засвоєнню ними методики професійної оцінки діяльності ЗМІ з точки зору завдань, що стоять перед пресою.

Предметом навчальної дисципліни «Журналістська майстерність» є журналістський текст та усебічна робота з ним, зокрема жанрологія, тематичне спрямування, особливості побудови окремих елементів журналістського тексту, особливості його редагування тощо.

2.3. Назва та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни «Журналістська майстерність»

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 03. Здатність створювати медіапродукт.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни – знання з дисциплін «Культура фахової мови журналіста», «Спічрайтинг та риторика».

2.5. Результати навчання:

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ
«ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
РЕПОРТЕРСЬКА РОБОТА: ВІД ПОШУКУ НОВИНИ ДО ПІДГОТОВКИ
ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ТЕКСТУ

Тема 1

Особливості факту у журналістському матеріалі

1. Факт у журналістському матеріалі. Види фактів.
2. Зв'язок жанру і фактологічної побудови матеріалу.
3. Факт у аналітичних жанрах.
4. Від факту до образу у художньо-публіцистичних жанрах.
5. Типізація у художньо-публіцистичних жанрах.

Тема 2

**Конвергенція традиційних журналістських жанрів
у сучасних медіа**

1. Основні журналістські жанри.
2. Специфіка застосування журналістських жанрів у сучасних масмедіа.
3. Конвергенція традиційних журналістських жанрів.

Тема 3

**Інформаційні жанри в аудіовізуальних, друкованих
масмедіа та Інтернет-ЗМІ**

1. Жанрові особливості інформаційної журналістики.
2. Типологія інформаційних жанрів.
3. Інформаційні жанри аудіовізуальних, друкованих масмедіа та Інтернет-ЗМІ.

Тема 4

Новина – універсальний жанр журналістики

1. Новина як основа журналістики.
2. Критерії, які перетворюють подію у новину.
3. Структура новини та її особливості.
4. Новинні стандарти.

Тема 5

Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії

1. Специфіка роботи з новинами. Основні ознаки новин та принципи їх відбору.
2. Жорсткі новини та вимоги до них. Принцип економії мислення. Організація стислості та необхідність стислості.
3. Джерела інформації у роботі репортера.
4. Масштаб новини як один з критеріїв вибору джерела інформації.

5. Репортерські навички, принципи роботи та обладнання для роботи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СПЕЦИФІКА РОБОТИ НАД АНАЛІТИЧНИМИ ТА ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНИМИ ТЕКСТАМИ

Тема 6

Аналітичні елементи в інформаційних матеріалах

1. Аналіз у журналістиці як універсальний метод.
2. Композиція аналітичного матеріалу. Введення в проблему. Постановка проблеми.
3. Рекомендація як кульмінаційний момент.
4. «Образний орієнтир» - узагальнена оцінка, що дає можливість розширеного застосування робочої ідеї та оцінки інших аналогічних проблемних ситуаціях.

Тема 7

Аналітичні жанри у сучасній журналістиці

1. Жанрові особливості аналітичної журналістики.
2. Види аналітичних жанрів. Рецензія, огляд, коментарі, кореспонденція, стаття, розслідування.
3. Тенденції розвитку аналітичних жанрів.
4. Аналітика у сучасних медіа.

Тема 8

Коментар як найпопулярніший жанр аналітичної журналістики

1. Коментар, його жанрові ознаки, види коментарів.
2. Подієва інформація як джерело коментаря.
3. Від факту до узагальнення, аналізу, оцінки або й прогнозу у коментарі.
4. Оригінальність суджень і висновків у коментарі.

Тема 9

Кореспонденція у сучасній журналістиці

1. Кореспонденція як популярний жанр сучасної журналістики.
2. Історія розвитку кореспонденції у пресі.
3. Жанрові ознаки і особливості кореспонденції.
4. Кореспонденція і новина. Спільне і відміне.

Тема 10

Специфіка роботи журналіста у жанрі портрету. Технології створення вдалого образу

1. Визначення портрету.
2. Структура портрету.
3. «Холодне» та «тепле» написання портрету.
4. Статична та динамічна бесіди. Види героїв портрету.

Тема 11

Розвиток міжнародної журналістики в Україні та світі

- 1 Становлення міжнародної журналістики в Україні та країнах Європи. Новітні носії міжнародної інформації.
- 2 Поняття зовнішньої політики.
- 3 Міжнародні комерційні холдинги їх вплив на загальну культуру міжнародних медіа. Теорія особистого впливу.
- 4 Теорія непрямого впливу. Ефект «чарівної кулі».
- 5 Особливості роботи власного кореспондента (працівник редакції, що на певний термін призначається редактором для висвітлення подій в іншій країні, які пов'язані географічно чи іншими факторами) та спеціального (представник окремого видання, який призначається редакцією для висвітлення конкретної резонансної події, що може мати вплив на внутрішню ситуацію в державі) кореспондентів.

Тема 12

Особливості роботи журналіста в Інтернет-виданні

- 1 Специфічні риси Інтернет-журналістики.
- 2 Характеристики електронного видання. Його переваги та недоліки у порівнянні з друкованими виданнями та аудіовізуальними медіа. Жанрова палітра Інтернет видань.
- 3 Техніка оформлення Інтернет видання. Структурування інформації в Інтернет виданнях.
- 4 Фотоматеріали та інфографіка як засоби увиразнення в Інтернет виданні. Робота з інформантствами та прес-службами. Посилання на першоджерела в Інтернет-виданні.
- 5 Копіпаст і рерайтинг. Соціальні мережі.

Тема 13

Індивідуальна та колективна журналістська майстерність

1. Структура редакційного колективу.
2. Умови успішної редакції. Обов'язки творчих працівників редакції – журналістського корпусу.
3. Розподіл праці: від головного редактора до відділу маркетингу та головного бухгалтера. Ланка керівництва і управління. Редакторат – редактор і його заступники, редакційна колегія, секретаріат. Виконавча ланка – редакційні відділи.
4. Специфіка галузевих відділів. Жанрові відділи. Регіональні відділи. Проблемні відділи. Функціональні відділи.
5. Пірамідальна структура редакції. Плоска структура редакції. Заохочення журналістської праці.

Тема 14

Особливості роботи журналіста в умовах воєнного стану

1. Робота ЗМІ України після повномасштабного вторгнення Росії.
2. Створення «Єдиного марафону» на українському телебаченні.
3. Специфіка роботи електронних і друкованих масмедіа в умовах воєнного стану.
4. Дотримання журналістських стандартів під час роботи в медіа в умовах воєнного стану.
5. Особливості поширення інформації під час війни.
6. Проблеми мас-медіа в умовах воєнного стану.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ
«Журналістська майстерність»
(денна форма навчання)

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Прак. зан.	Самост. робота	Інд. р-та	Тренінг, КПЗ	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. Репортерська робота: від пошуку новини до підготовки журналістського тексту						
Тема 1. Особливості факту у журналістському матеріалі	2	2	3	2	3	Поточне опитування
Тема 2. Конвергенція традиційних журналістських жанрів у сучасних медіа	4	2	3			Поточне опитування, тестові завдання
Тема 3. Інформаційні жанри в аудіовізуальних, друкованих масмедіа та Інтернет-ЗМІ	4	2	3			Поточне опитування
Тема 4. Новина – універсальний жанр журналістики	2	2	3			Поточне опитування, тестові завдання
Тема 5. Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії	4	2	3			Поточне опитування, тестові завдання
Змістовий модуль 2. Специфіка роботи над аналітичними та художньо-публіцистичними текстами						
Тема 6. Аналітичні елементи в інформаційних матеріалах	2	2	3	2	3	Поточ. опитування, редагування, тестові завдання
Тема 7. Аналітичні жанри у сучасній журналістиці	4	2	3			Поточ. опитування, тести
Тема 8. Коментар як найпопулярніший жанр аналітичної журналістики	2	2	3			Тестові завдання
Тема 9. Кореспонденція у сучасній журналістиці	2	2	3			Тестування, поточне опитування.
Тема 10. Специфіка роботи журналіста у жанрі портрету. Технології створення вдалого образу	4	2	3			Тестування, поточне опитування.
Тема 11. Розвиток міжнародної журналістики в Україні та світі	4	2	2			Поточ. опитування, тести

Тема 12. Особливості роботи журналіста в Інтернет-виданні	2	2	2			Поточ. опитування, тести, ситуаційні завдання
Тема 13. Індивідуальна та колективна журналістська майстерність	2	2	3			Оцінювання результатів презентацій
Тема 14. Особливості роботи журналіста в умовах воєнного стану	4	2	3			Поточ. опитування
Загалом	42	28	40	4	6	
Підсумковий контроль				екзамен		

(заочна форма навчання)

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практ. заняття	Самост. робота
Змістовий модуль 1.			
Репортерська робота: від пошуку новини до підготовки журналістського тексту			
Тема 1. Особливості факту у журналістському матеріалі	-	-	9
Тема 2. Конвергенція традиційних журналістських жанрів у сучасних медіа	-	-	9
Тема 3. Інформаційні жанри в аудіовізуальних, друкованих масмедіа та Інтернет-ЗМІ	2	-	9
Тема 4. Новина – універсальний жанр журналістики	2	1	9
Тема 5. Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії	-	-	9
Змістовий модуль 2.			
Специфіка роботи над аналітичними та художньо-публіцистичними текстами			
Тема 6. Аналітичні елементи в інформаційних матеріалах	2	1	9
Тема 7. Аналітичні жанри у сучасній журналістиці	-	-	9
Тема 8. Коментар як найпопулярніший жанр аналітичної журналістики	-	-	9
Тема 9. Кореспонденція у сучасній журналістиці	-	-	9
Тема 10. Специфіка роботи журналіста у жанрі портрету. Технології створення вдалого образу	-	-	9
Тема 11. Розвиток міжнародної журналістики в Україні та світі	-	-	4
Тема 12. Особливості роботи журналіста в Інтернет-виданні	2	2	4
Тема 13. Індивідуальна та колективна журналістська майстерність	-	-	5
Тема 14. Особливості роботи журналіста в умовах воєнного стану	-	-	5
Загалом	8	4	108
Підсумковий контроль	Екзамен		

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття передбачає інтенсивну роботу в аудиторії. Воно проводиться у формі обговорення питань, дискусії, керованого викладачем або студентами «круглого столу». Складність практичного заняття полягає у тому, що воно потребує серйозної підготовки викладача і групи, мобілізації всіх навичок та можливостей студентів, чіткості його проведення. Важливо заохотити студентів до практичного заняття, що досягається елементом новизни. Крім закріплення і поглиблення раніше отриманих і засвоєних нових знань, практичне заняття стимулює студентів до пошукової діяльності, знайомить із документами та додатковою літературою, вчить роздумам, розвиваючи тим самим творче мислення і сприяє формуванню переконань. Така форма роботи передбачає також обговорення самостійно підготовлених студентами доповідей, рефератів, повідомлень та ін.

РЕПОРТЕРСЬКА РОБОТА: ВІД ПОШУКУ НОВИНИ ДО ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ТЕКСТУ

Тема 1

Особливості факту у журналістському матеріалі

1. Факт у журналістському матеріалі. Види фактів.
2. Зв'язок жанру і фактологічної побудови матеріалу.
3. Факт у аналітичних жанрах.
4. Від факту до образу у художньо-публіцистичних жанрах.
5. Типізація у художньо-публіцистичних жанрах.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Функції та види фактів.
2. Принцип побудови факту в інформаційних жанрах.
3. Зв'язок жанру та фактажу.
4. Часовий принцип побудови факту у аналітичних жанрах.
5. Паралелі між роллю уяви автора та публіцистичним матеріалом.

Практичне завдання: Проаналізувати 5 журналістських матеріалів щодо фактологічного напочнення.

Тема 2

Конвергенція традиційних журналістських жанрів у сучасних медіа

1. Основні журналістські жанри.
2. Специфіка застосування журналістських жанрів у сучасних масмедіа.
3. Конвергенція традиційних журналістських жанрів.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Доцільність використання принципу «монтування» тексту.
2. Доцільність використання принципу «розробки мотиву» у тексті.
3. Принцип взаємодії подієвого сюжету із несюжетними вкрапленнями.

Практичне завдання: Проаналізувати жанрове наповнення телевізійного випуску новин та газетного номера.

Тема 3

Інформаційні жанри в аудіовізуальних, друкованих масмедіа та Інтернет-ЗМІ

1. Жанрові особливості інформаційної журналістики.
2. Типологія інформаційних жанрів.
3. Інформаційні жанри аудіовізуальних, друкованих масмедіа та Інтернет-ЗМІ.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Синтез інформаційного контенту у журналістському матеріалі.
2. Принципи побудови матеріалів інформаційних жанрів.

Практичне завдання: Підготувати інформаційну замітку на суспільно-політичну тему.

Тема 4

Новина – універсальний жанр журналістики

1. Новина як основа журналістики.
2. Критерії, які перетворюють подію у новину.
3. Структура новини та її особливості.
4. Новинні стандарти.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Які матеріали можна назвати новинними?
2. Основні параметри новини.
3. Принцип жорсткого та м'якого інформування.

Практичне завдання: Підготувати дві актуальні новини на суспільно-політичну тему за принципом перевернутої піраміди.

Тема 5

Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії

1. Специфіка роботи з новинами. Основні ознаки новин та принципи їх відбору.
2. Жорсткі новини та вимоги до них. Принцип економії мислення. Організація стислості та необхідність стислості.
3. Джерела інформації у роботі репортера.
4. Масштаб новини як один з критеріїв вибору джерела інформації.
5. Репортерські навички, принципи роботи та обладнання для роботи.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії.
2. Що таке новинна мода?
3. Основні принципи роботи репортера з джерелами інформації.

Практичне завдання: Обрати тему для репортажу та підготувати матеріал.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СПЕЦИФІКА РОБОТИ НАД АНАЛІТИЧНИМИ ТА ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНИМИ ТЕКСТАМИ

Тема 6

Аналітичні елементи в інформаційних матеріалах

1. Аналіз у журналістиці як універсальний метод.
2. Композиція аналітичного матеріалу. Введення в проблему. Постановка проблеми.

3. Рекомендація як кульмінаційний момент.
4. «Образний орієнтир» - узагальнена оцінка, що дає можливість розширеного застосування робочої ідеї та оцінки інших аналогічних проблемних ситуаціях.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Специфіка інформації в журналістиці: актуальність, оперативність, документалізм, повторюваність тем, неповторюваність матеріалів.
2. Аналіз як метод у журналістиці.

Практичне завдання: Проаналізувати 4 аналітичні матеріали у друкованій пресі щодо тематики та жанрової специфіки.

Тема 7

Аналітичні жанри у сучасній журналістиці

1. Жанрові особливості аналітичної журналістики.
2. Види аналітичних жанрів. Рецензія, огляд, коментарі, кореспонденція, стаття, розслідування.
3. Тенденції розвитку аналітичних жанрів.
4. Аналітика у сучасних медіа.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Жанрова специфіка рецензії, огляду, коментаря, кореспонденції, статті, розслідування.

Практичне завдання: Запропонувати 5 тем для аналітичних матеріалів за принципом актуальності та суспільної важливості.

Тема 8

Коментар як найпопулярніший жанр аналітичної журналістики

1. Коментар, його жанрові ознаки, види коментарів.
2. Подієва інформація як джерело коментаря.
3. Від факту до узагальнення, аналізу, оцінки або й прогнозу у коментарі.
4. Оригінальність суджень і висновків у коментарі.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Розвиток жанру коментаря в українській журналістиці.

Практичне завдання: Підготувати коментар на актуальну суспільно-політичну тему.

Тема 9

Кореспонденція у сучасній журналістиці

1. Кореспонденція як популярний жанр сучасної журналістики.
2. Історія розвитку кореспонденції у пресі.
3. Жанрові ознаки і особливості кореспонденції.
4. Кореспонденція і новина. Спільне і відміне.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Розвиток жанру кореспонденції в українській та зарубіжній журналістиці.

Практичне завдання: Підготувати кореспонденцію на актуальну суспільно-політичну тему.

Тема 10

Специфіка роботи журналіста у жанрі портрету. Технології створення вдалого образу

1. Визначення портрету.
2. Структура портрету.
3. «Холодне» та «тепле» написання портрету.
4. Статична та динамічна бесіди. Види героїв портрету.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Види героїв портрету: «наші знайомі», «андердог», «загублені душі», «ідоли».
2. Принципи надання об'єму характеру героя портрету. Заголовок портрету.

Практичне завдання: Підготувати нарис для друкованого медіа.

Тема 11

Розвиток міжнародної журналістики в Україні та світі

1. Становлення міжнародної журналістики в Україні та країнах Європи.
2. Поняття зовнішньої політики.
3. Теорія непрямого впливу. Ефект «чарівної кулі».
4. Особливості роботи власного кореспондента (працівник редакції, що на певний термін призначається редактором для висвітлення подій в іншій країні, які пов'язані географічно чи іншими факторами) та спеціального (представник окремого видання, який призначається редакцією для висвітлення конкретної резонансної події, що може мати вплив на внутрішню ситуацію в державі) кореспондентів.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Новітні носії міжнародної інформації.
2. Міжнародні комерційні холдинги їх вплив на загальну культури міжнародних медіа.
3. Теорія особистого впливу

Практичне завдання: Проаналізувати 4 матеріали міжнародних видань за дотриманням журналістських стандартів.

Тема 12

Особливості роботи журналіста в Інтернет-виданні

1. Специфічні риси Інтернет-журналістики.
2. Характеристики електронного видання.
3. Техніка оформлення Інтернет видання.
4. Фотоматеріали та інфографіка як засоби увиразнення в Інтернет виданні. Робота з інформантствами та прес-службами.
5. Копіпаст і рерайтинг. Соціальні мережі.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Переваги та недоліки електронного видання у порівнянні з друкованими виданнями та аудіовізуальними медіа.
2. Жанрова палітра Інтернет-видань.
3. Посилання на першоджерела в Інтернет-виданні.
4. Структурування інформації в Інтернет виданнях.

Практичне завдання: Підготувати та опублікувати матеріал на суспільно-політичну тему в Інтернет-виданні.

Тема 13

Індивідуальна та колективна журналістська майстерність

1. Структура редакційного колективу.
2. Умови успішної редакції. Обов'язки творчих працівників редакції – журналістського корпусу.
3. Розподіл праці: від головного редактора до відділу маркетингу та головного бухгалтера. Ланка керівництва і управління. Редакторат – редактор і його заступники, редакційна колегія, секретаріат. Виконавча ланка – редакційні відділи.
4. Специфіка галузевих відділів. Жанрові відділи. Регіональні відділи. Проблемні відділи. Функціональні відділи.
5. Пірамідальна структура редакції. Плоска структура редакції. Заохочення журналістської праці.

Тема 14

Особливості роботи журналіста в умовах воєнного стану

1. Робота ЗМІ України після повномасштабного вторгнення Росії.
2. Створення «Єдиного марафону» на українському телебаченні.
3. Специфіка роботи електронних і друкованих масмедіа в умовах воєнного стану.
4. Дотримання журналістських стандартів під час роботи в медіа в умовах воєнного стану.
5. Особливості поширення інформації під час війни.
6. Проблеми мас-медіа в умовах воєнного стану.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

1. Проблеми із захистом інформаційного простору України під час воєнного стану.
2. Інформаційно-психологічна війна Росії проти України.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Методичні поради до організації самостійної роботи студента

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій викладача, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою, а також засобами самоконтролю (тестами, типовим пакетом контрольних завдань).

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Викладач проводить діагностику якості самостійної роботи студента на індивідуальних заняттях. Вони проводяться в позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

Самостійна робота студента проводиться за такими напрямками:

1. Підготовка до практичних (семінарських) занять:
 - вивчення лекційного матеріалу;
 - вивчення теми за підручниками і посібниками;
 - опрацювання рекомендованої монографічної літератури та періодики, передбаченої списком літератури;
 - опрацювання завдань до практичних (семінарських) занять.
2. Опрацювання програмних питань, що не розглядаються на навчальних заняттях і виносяться на самостійне опрацювання.
3. Ведення конспекту.
4. Підготовка до написання модульних контрольних робіт.
5. Підготовка до екзамену.

№ п/п	Тематика
1.	Професіоналізм репортера: особливості роботи та критерії.
2.	Які матеріали можна назвати новинними?
3.	Основні параметри новини.
4.	Принцип жорсткого та м'якого інформування.
5.	Що таке новинна мода?
6.	Основні принципи роботи репортера з джерелами інформації.
7.	Функції та види фактів.
8.	Принцип побудови факту в інформаційних жанрах.
9.	Зв'язок жанру та фактажу.
10.	Часовий принцип побудови факту у аналітичних жанрах.
11.	Паралелі між роллю уяви автора та публіцистичним матеріалом.
12.	Доцільність використання принципу «монтування» тексту.
13.	Доцільність використання принципу «розробки мотиву» у тексті.
14.	Принцип взаємодії подієвого сюжету із несюжетними вкрапленнями.
15.	Синтез інформаційного та аналітичного контенту у журналістському матеріалі.

16.	Принцип побудови журналістського репортажу.
17.	Специфіка інформації в журналістиці: актуальність, оперативність, документалізм, повторюваність тем, неповторюваність матеріалів.
18.	Специфіка роботи журналіста у жанрі репортажу.
19.	Інтерв'ю за композиційним наповненням: лінійні, кільцеві, спіральні, мозаїчні.
20.	Інтерв'ю за формою роботи інтерв'юєра: активне і пасивне. Погані і хороші інтерв'юєри.
21.	Статична та динамічна бесіди. Види героїв портрету: «наші знайомі», «андердог», «загублені душі», «ідоли».
22.	Принципи надання об'єму характеру героя портрету. Заголовок портрету.
23.	Журналістське розслідування: особливості методу, жанру та спеціалізації.
24.	Вимоги до професійного тексту журналістського розслідування.
25.	Особливості створення проблемного та історичного журналістського розслідування.
26.	Демократизм та його аспекти: орієнтація на народ, доступність за формою і за ціною.
27.	Правдивість як адекватність картини світу, створюваної в ЗМІ, реальним життєвим процесам.
28.	Оперативність як здатність готувати матеріал та інформувати громадян у стислі терміни.
29.	Розподіл праці: від головного редактора до відділу маркетингу та головного бухгалтера. Ланка керівництва і управління. Редакторат – редактор і його заступники, редакційна колегія, секретаріат. Виконавча ланка – редакційні відділи. Специфіка галузевих відділів. Жанрові відділи. Регіональні відділи. Проблемні відділи. Функціональні відділи. Пірамідальна структура редакції. Плоска структура редакції.
30.	Особливості роботи власного кореспондента (працівник редакції, що на певний термін призначається редактором для висвітлення подій в іншій країні, які пов'язані географічно чи іншими факторами) та спеціального (представник окремого видання, який призначається редакцією для висвітлення конкретної резонансної події, що може мати вплив на внутрішню ситуацію в державі) кореспондентів.
31.	Новітні носії міжнародної інформації.
32.	Поняття зовнішньої політики.
33.	Міжнародні комерційні холдинги їх вплив на загальну культури міжнародних медіа. Теорія особистого впливу.
34.	Переваги та недоліки електронного видання у порівнянні з друкованими виданнями та аудіовізуальними медіа.
35.	Жанрова палітра Інтернет-видань. Посилання на першоджерела в Інтернет-виданні.
36.	Структурування інформації в Інтернет виданнях.
37.	Текстові компоненти телевізійного матеріалу.
38.	Функції гіпертексту (ускладненого мультитехнічного утворення), яким є текст інформаційної телепрограми.

39.	Технічні показники виразного мовлення та виразного читання.
40.	Проблеми із захистом інформаційного простору України під час воєнного стану.
41.	Інформаційно-психологічна війна Росії проти України.

7. ТРЕНІНГ, КПЗ

Метою проведення тренінгу з дисципліни «Журналістська майстерність» є створення неформального, невимушеного спілкування, яке відкриває перед групою студентів варіанти аналізу рівня сформованості, перспективи розвитку і проблеми (якщо є) мовленнєвої компетенції студента.

1. *Вступна частина* проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. *Організаційна частина* полягає у створенні робочого настрою у студентській групі, ознайомленні з правилами проведення тренінгового заняття та умов підбиття підсумків.

3. *Практична частина* реалізується групою чи підгрупами студентів чисельністю 4-5 осіб шляхом виконання завдань чи вирішення проблемних питань тренінгового заняття.

4. *Підведення підсумків* відбувається шляхом обговорення результатів виконання тренінгового завдання групою чи підгрупами студентів, обміну думками з питань, винесених на тренінгове заняття.

Тема: Специфіка інтерв'ю: психологічні аспекти креатив і ремісництво.

Порядок проведення:

(проводиться у формі тренінгу)

1. Формулювання назви проекту.
2. Постановка проблеми, підготовка анотації проекту (робота в групах).
3. Визначення цілей і задач проекту (робота в групах).
4. Розробка методів проекту (робота в групах).
5. Визначення форм оцінки, звітності і результативності проекту.
6. Основні вимоги до підготовки резюме на виконавців проекту і розподіл обов'язків по виконанню проекту.

КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Журналістська майстерність» є видом позааудиторної роботи студента і виконуються ним самостійно під безпосереднім керівництвом викладача.

Метою КПЗ є узагальнення вивченого за курс, систематизація програмного матеріалу та практичне застосування знань та умінь студента, розвиток навичок самостійної роботи, стимулювання творчості студентів і закладання підвалин для їх подальшої науково-дослідної роботи.

Індивідуальні завдання виконує кожен студент шляхом *підготовки, виголошення та публічного аналізу промови на задану тему.*

Виконання КПЗ є обов'язковим складовим модулем залікового кредиту з курсу, компонентом підсумкової оцінки.

Орієнтовні теми КПЗ:

1. Воєнна тематика у мас-медіа України в умовах повномасштабного вторгнення Росії
2. Європейські медійні стандарти і цінності

3. Свобода слова в Інтернеті
4. Цінності об'єднаної Європи
5. Мас-медіа і демократизація сучасного суспільства
6. Поняття геноциду: характеристика, об'єкти, ознаки
7. Право в житті людини
8. Що означає бути інтелігентною людиною?
9. Що означає бути моральним?
10. Які цінності притаманні професійному фахівцеві?
11. Мої роздуми про закон і милосердя
12. Вимоги до журналіста на сучасному етапі
13. Права та обов'язки журналіста під час роботи в умовах воєнного стану
14. Закон та етика
15. Особливості законодавчих нововведень в Україні
16. Мій життєвий вибір
17. Порушення прав людини
18. Що нам заважає вчитися?
19. Що означає бути патріотом своєї землі?
20. Найскладніше – творити самого себе
21. Роль ідеї в тематичній реалізації змісту
22. Чинники визначення методів творчої діяльності журналіста
23. Методи емпіричної діяльності журналіста
24. Особливості методів збору інформації та гносеологічно-онтологічних методів
25. Особливості розмови та інтерв'ю як методів збору інформації
26. Форми вираження змісту інформації
27. Особливості аналітичних жанрів.

КПІЗ оцінюється за такими параметрами:

- Вибір і реєстрація теми КПІЗ
- письмовий звіт про виконану роботу
- усний звіт про виконану роботу (*публічний виступ-презентація*): промова (3 хв.) з використанням роздаткових чи аудіовізуальних матеріалів, невербальних засобів спілкування, участь в обговоренні інших виступів.

Електронна презентація наукової інформації

Електронна презентація наукового тексту – спосіб подання наукової інформації за допомогою мультимедіа-можливостей (зображення, звуку, відео), які відповідають за зорове, слухове, кінестетичне сприйняття інформації.

Потреба в електронних презентаціях зумовлена можливістю ознайомити з унікальними інформаційними матеріалами (картинами, відеофрагментами), необхідністю систематизації і структурного поділу, візуалізацією досліджуваних явищ, процесів, взаємозв'язків між об'єктами.

Використання електронних презентацій дає змогу підвищити інформативність і ефективність повідомлення, адже одночасно задіяні зоровий і слуховий канали сприйняття. Результати досліджень (за В. Єфремовим) свідчать, що ефективність слухового сприйняття інформації становить 15%, зорового – 25%, а їх одночасне включення підвищує ефективність сприйняття до 65%. До того ж наявність тексту наукової доповіді у вигляді електронної презентації уможливорює організування самостійної роботи з подібним ресурсом.

Головне завдання презентації – поглиблення сприйняття інформації учасниками наукового заходу.

В електронній презентації повинні бути чітко сформульована мета, продумана структура і порядок подання інформації, розроблена концепція.

Підготовка презентації охоплює такі етапи:

1. Концептуальне проектування (формування концепції, образу продукту, визначення його структури, змістової спрямованості, мети; результатом цього етапу є виникнення ескізу продукту);

2. Безпосереднє проектування (створення шаблонів, заготовок слайдів й основних інформаційних компонентів (текстових фрагментів, графічних об'єктів) і наповнення їх відповідним змістом);

3. Реалізація й аналіз результатів.

Основною одиницею електронної презентації в середовищі PowerPoint є слайд, або кадр інформації (кольорове або чорно-біле фотографічне зображення, що проектується на екран), створений з урахуванням ергономічних (допустимі фізичні, нервові, психічні) вимог візуального сприйняття інформації.

Найважливішими принципами розроблення електронних презентацій дослідники вважають:

– оптимальний обсяг (значна кількість слайдів викликає втому і відволікає від суті дослідження; слайди мають виконувати функцію доповнення, уточнення інформації; не повинно бути некоментованих слайдів);

– урахування вікових особливостей і рівня підготовки глядачів (потрібно забезпечити розуміння змісту кожного слова, речення, поняття, схеми, графіка);

– науковість і достовірність (яскраві картини, інформація не мають суперечити реальним фактам);

– урахування особливостей сприйняття інформації з екрана (коли глядач читає текст з екрана комп'ютера – мозок працює в уповільненому режимі; якщо інформація подана у графічному вигляді – мозок працює швидше). Бажано текстову інформацію звести до мінімуму, скористатися схемами, діаграмами, рисунками, фотографіями, анімацією, фрагментами фільмів. До того ж поняття й абстрактні положення сприймаються легше, якщо супроводжуються конкретними фактами, цитатами, відеофрагментами.

Важливим є співвідношення кількості різних елементів презентації та їх послідовності. Можливе застосування ефекту раптовості і розмаїття анімаційних прийомів з допомогою PowerPoint XP;

– естетичність (кольорове поєднання, витриманість стилю в оформленні слайдів; не бажано, щоб тон відволікав увагу від розташованого на ньому тексту; слід враховувати і розміри залу, де відбудеться науковий захід). **Теплі кольори** (червоний, помаранчевий, жовтий) **стимулюють**; **холодні** (синій, фіолетовий, голубий, зелений) –**заспокоюють**; **нейтральними** є світло-рожевий, сіро-голубий, жовто-зелений, коричневий; поєднання двох кольорів істотно впливає на зоровий комфорт, а деякі (зелені букви на червоному фоні) можуть призвести навіть до стресу. **Краще сприймається поєднання білого шрифту на темно-синьому фоні, лимонно-жовтого на червоному, чорного на білому, жовтого на синьому.** Білий колір вважають найсильнішим засобом виразності.

Кольорова схема має бути однаковою на всіх слайдах, це створює відчуття зв'язності, наступності, стильності, комфортності. Фон є елементом другого плану і повинен виділяти, відтіняти інформацію на слайді, але не заступати її.

Обираючи шрифт для вербальної інформації, потрібно зважати, що прописні букви сприймаються важче, ніж рядкові. Відношення товщини основних шрифтів до висоти становить 1:5.

Варто пам'ятати, що вплив мультиплікації тим сильніший, чим коротший її показ. Будь-який анімаційний об'єкт знижує сприйняття матеріалу, відволікає від суті, порушує динаміку уваги.

Оптимальна кількість тексту на екрані – не більше 6 слів у 6 рядках. Використовуючи рисунки, графіки, теж слід зберігати відчуття міри.

Застосовуючи відеофрагмент (для 10-хвилинної доповіді – орієнтовно 1 хвилина), доцільно спочатку пояснити, з якою метою його подано, далі прокоментувати побачене як ілюстрацію основної ідеї доповіді. Від слайдів краще розташуватися зліва (так іде погляд слухачів – зліва направо) і користуватися презентером, щоб керувати презентацією дистанційно.

Тексти у презентації повинні бути компактними. Усі положення, визначення, висновки потрібно побудувати на науковій основі **логічно** (щоб легко простежувалися логічні зв'язки між викладеними поняттями), **доступно** (текст має бути зрозумілим, нові терміни вимагають пояснення), **однозначно** (єдине тлумачення тексту), **лаконічно** (максимально короткий текст), **завершено** (логічно завершений зміст кожної частини текстової інформації).

Критеріями оцінювання електронної презентації є логічність у викладі матеріалу, якість оформлення роботи, відповідність форми і змісту, ступінь емоційного впливу.

Письмовий звіт із КППЗ студент повинен виконати та подати на кафедру за три дні до проведення залікового модуля, що є підставою для допуску його до складання цього модуля. Захист КППЗ відбувається у встановлені терміни відповідно до робочого плану курсу та затвердженого графіка модульного контролю.

Що може повпливати на позитивне сприйняття презентації:

- надто схвильований вигляд чи тон доповідача;
- монотонність словесного супроводу слайд-шоу;
- відсутність зорового контакту доповідача з аудиторією;
- студент зчитує, а не коментує інформацію зі слайдів;
- використаний занадто дрібний шрифт на візуальних матеріалах;
- ужито занадто багато спеціальної термінології;
- презентація перевантажена даними чи деталями;
- доповідач має погані навички володіння ПК, не знає специфіки програми Power Point;
- словесний супровід не відповідає візуалізованій інформації;
- відсутні висновки і логічне завершення презентації.
- *Оцінюється* електронна презентація за такими критеріями:
- логічність у викладі наукової інформації;
- якість оформлення матеріалів;
- відповідність форми і змісту;
- ступінь емоційного впливу на аудиторію.

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Процес активізації навчання вимагає певної спільної діяльності студента і викладача, застосування різноманітних засобів, форм, системи дій, прийомів, спрямованих на виконання навчальних завдань.

Під час викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так й інтерактивних навчальних технологій, серед яких: робота в малих групах, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, дебати, диспути, дискусії, студентські проекти, а також практичні та індивідуальні заняття, консультації, бесіди, тестування, робота з літературою, реферування, самостійна робота, виконання КППЗ. У навчальному процесі передбачається використання новітніх комп'ютерних технологій.

У процесі вивчення дисципліни «Журналістська майстерність» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування – робота на заняттях (відвідуваність; презентаційні виступи на практичних заняттях, участь у дебатах) та тестування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- командні проекти (презентація свого фаху);
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів КППЗ;
- проміжний контроль – самостійна робота;
- ректорська контрольна робота;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Види роботи студента:

1. Робота на практичних заняттях

- участь в обговоренні питань;
- презентаційні виступи на заняттях;
- застосування кейс-методу;
- активна участь у ділових іграх, дебатах;
- розв'язання тестових завдань.

2. Самостійна робота:

- робота з джерелами;
- презентація результатів;
- виконання студентського проекту (КППЗ).

3. Контрольні зрізи (написання модульної роботи).

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

9. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Журналістська майстерність» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожного складника залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20 %	20 %	20 %	40%	100 %
1. Усне опитування під час занять. (6 тем по 5 балів = 30 балів) 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Усне опитування під час занять (9 тем по 4 бали = 36 балів). 2. Письмова робота = 64 бали.	1. Написання та захист КПЗ = 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів.	1. Тестові завдання (5 тестів по 6 балів за тест) – макс. 30 балів 2. Теоретичні питання (2 питання) – по 35 балів, макс. 70 балів.	

Шкала оцінювання

<i>За шкалою ЗУНУ</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

**10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА
ДИСЦИПЛІНА**

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проєктор	14
2.	Проекційний екран	14
3.	Наявність доступу до мережі Інтернет (за необхідності)	1–15
4.	Ноутбук	14
5.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–15
6.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–15
7.	Інструменти Microsoft Office (PowerPoint і т.ін.)	14

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Голуб, М. (2022), «Журналісти на війні: нові виклики» MediaLab Online [онлайн]. MediaLab Online. URL: <https://medialab.online/news/vijna-novi-vuklyky/>
2. Житарюк, М. (2021). «Закриття телеканалів News ONE, ZIK та «112 Україна»: медійний і політичний складник», Український інформаційний простір, вип. 1(7), с. 94-104, URL: <http://ukrinfospace.knukim.edu.ua/article/view/233880>
3. Журналістика і війна: навч. посібник / С.А. Кость. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2016. 414 с.
4. «Журналістська освіта (не) потрібна»: медійники та медійниці про кризу освіти, Громадське радіо (2021), 26 лютого. URL : <https://hromadske.radio/podcasts/ne-vedys/845872>
5. Журналістика і творчість (2023), Кость, С. (Ред.), Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, Львів, 562 с.
6. Журналістські стандарти та протидія інформаційним атакам Кремля: як поєднати [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. 2018. 20 січня. Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/28985834.html>
7. Кияниця, Є.О. (2020), «Фактори формування та сприйняття медіаконтенту сучасними аудиторіями», Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, Т. 31 (70), № 3, Ч. 3, с. 210–215.
8. Коваль, А. (2021). «Цінності, стереотипи та маніпуляції у візуальній комунікації», Теорія та історія соціальних комунікацій, Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, том 32 (71), № 4, ч. 3, с. 155-161. URL: https://web.archive.org/web/20210930185227id_/http://www.philol.vernadskyjournal.in.ua/journals/2021/4_2021/part_3/28.pdf
9. «Після 24 лютого: яким був 2022 рік для регіональних медіа» (2023). Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/pislya-24-lyutogo-yakym-buv-2022-rik-dlya-regionalnyh-media-i50014>
10. Потятиник, Б. В. «4 етапи розвитку нових медіа». URL: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analityka/4-etapy-rozvytku-novykh-media.htm>
11. «Українські регіональні медіа під час війни: кримінал та соціалка повертають свої позиції» (2023). Детектор медіа. URL: <https://detector.media/>
12. Фленько, Н. (2020) «Суспільне мовлення: національна місія та регіональні виклики», Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 31 (70) № 2 Ч. 4. С. 229–233.
13. Шестакова, Ю. (2022), «YouTube під час війни: що змінилося» – Академія викладачів журналістики [онлайн]. Академія викладачів журналістики. URL: <https://www.jta.com.ua/knowledge-base/youtube-pid-chas-viyny-shcho-zminylosia/>
14. Nobel, С. (2018), «10 rules for interviewing and writing about trauma survivors» [онлайн]. The Journalist's Resource. URL: <https://journalistsresource.org/politics-and-government/10-rules-interviewing-trauma-survivors/>
15. Complete Ukrainian. John Murray Publisher, 2016. 320 p. (Teach Yourself).
16. Nedashkivska Alla. Ukrainian for Professional communication: a web based textbook for developing business and professional communication skills in Ukrainian. URL: <https://businessukrainian.com/>

Електронні ресурси:

1. Класифікація нормативних документів України. URL: <http://document.ua/norpage.html>
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.lib.rada.gov.ua>
3. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду. URL: <http://www.ulif.org.ua>

Інформаційні ресурси

1. www.mova.info
2. www.novamova.com.ua
3. www.perekla.kiev.ua
4. www.pravopys.net
5. www.r2u.org.ua
6. www.rozum.org.ua
7. www.nbu.gov.ua
8. www.uk.wikipedia.org